

Fase van beproeven in volle gang

CONCEPTKERNDOELEN NEDERLANDS EN REKENEN EN WISKUNDE

Na het aanbieden van de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde aan het ministerie van OCW, volgde vanaf najaar 2023 de fase van beproeven. In deze fase bogen leraren, schoolleiders en andere onderwijsprofessionals zich over de conceptkerndoelen, voordat ze definitief worden vastgesteld en het wetgevingstraject ingaan. Tijdens regionale bijeenkomsten en praktijkopdrachten op scholen werden de conceptkerndoelen nauwkeurig onder de loep genomen om te zien of ze duidelijk, haalbaar, relevant en effectief zijn voor het beoogde onderwijs. SLO is de feedback inmiddels aan het analyseren. Leraren Ellen van den Heuvel en Robin den Daas en hun schoolleider Linda Beaupain zijn drie van de onderwijsprofessionals die zich over de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde hebben gebogen. Bernadette de Munk is namens SLO projectleider van deze fase van beproeven. Gezamenlijk vertellen ze over hun bevindingen.

“Er is veel tijd, deskundigheid en zorgvuldigheid besteed aan het ontwikkelen van de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde”, vertelt Bernadette. “Daar zijn veel onderwijsprofessionals bij betrokken geweest. Voordat de conceptkerndoelen definitief worden, vinden we het niet meer dan logisch om zoveel mogelijk schoolteams en vaksecties kritisch te laten kijken naar de verwachte bruikbaarheid daarvan. Daarom hebben we een achttal regiobijeenkomsten georganiseerd, zodat elke school die dat wilde in de eigen regio aan zo’n bijeenkomst kon deelnemen.” Deze fase van beproeven beperkte zich tot de leergebieden Nederlands en rekenen en wiskunde, maar uiteindelijk zullen de conceptkerndoelen van alle leergebieden worden beproefd in de onderwijspraktijk.

“Scholen lieten ons weten behoefte te hebben aan geactualiseerde kerndoelen en vonden het interessant en relevant dat ze ook in deze fase nog inbreng konden leveren”, vervolgt Bernadette. “Veel teams zijn op hun eigen school bezig met het vormgeven van onderwijs. Ze willen de inhoud van de geactualiseerde conceptkerndoelen weten, zodat ze na kunnen gaan of ze zelf goed op koers zitten. Bovendien merkten we tijdens de regiobijeenkomsten dat onderwijsprofessionals het ook gewoon leuk en nuttig vinden om met collega’s van andere scholen over de inhoud van het onderwijs te praten en ideeën op te doen.”

“Door verbinding te zoeken tussen de leergebieden, sluit je meer aan bij de hedendaagse samenleving en wordt je onderwijs er voor de leerlingen boeiender op”

Robin den Daas, leraar

Ervaringen basisschool De Sterappel

Ook voor basisschool De Sterappel in Lienden kwam de uitnodiging om deel te nemen aan de fase van beproeven precies op het juiste moment. De school is dit jaar gestart met een professionele leergemeenschap rekenen. Geactualiseerde conceptkerndoelen rekenen en wiskunde komen daarbij goed van pas.

Het advies van SLO was om met drie personen deel te nemen aan de regiobijeenkomst: een leraar rekenen en wiskunde, een leraar taal en de schoolleider. De Sterappel nam dat ter harte en vaardigde schoolleider Linda en leraren Ellen en Robin af naar de regiobijeenkomst in Utrecht. Alle drie kijken ze terug op een vruchtbare dag. “We begonnen met een heldere uitleg over het actualisatieproces en de totstandkoming van de conceptkerndoelen”, blikt Robin terug. “Vervolgens gingen we in subgroepen uiteen en volgde via het kerndoelenspel een eerste verkenning van de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde. Het was tof om met collega’s van andere scholen te sparren.”

“Verbinding tussen vakken vermindert ook nog eens de druk op je lesrooster én het is bevorderlijk voor de doorgaande leerlijn”

Linda Beaupain, schoolleider

De schoolleiders vormden een aparte subgroep, omdat ze een andere rol vervullen met betrekking tot de kerndoelen. Zij kijken immers vakoverstijgend naar de kerndoelen. Linda: “In de groep waarin ik zat hadden we een mooi gesprek over hoe je als schoolleider ervoor zorgt dat de kerndoelen echt gaan landen binnen je team. Hoe bewerkstellig je dat leraren ervaren dat de kerndoelen leidend zijn voor je onderwijs? Hierover voerden we een relevante discussie. Ik nam daar zelf vooral uit mee dat we met onze school op de goede weg zijn. We merken dat onze leerlingen beter presteren als we leergebieden verbinden. De stof beklijft dan beter, ook omdat het tastbaarder wordt.” Robin kan dat uit zijn dagelijkse lespraktijk beamen. “Wat ik heel goed aan deze actualisatie vind, is dat de verbinding tussen de vakken veel aandacht krijgt. Dat sluit helemaal aan bij onze visie op onderwijs”, legt hij uit. Robin is bijvoorbeeld erg blij met het domein ‘wiskunde en de wereld’ in de conceptkerndoelen van rekenen en

wiskunde. “Daar is veel aandacht voor de relatie van wiskunde met andere leergebieden. Ook is er veel meer interne samenhang tussen de doelen, dan in de huidige situatie.”

In een tweede sessie tijdens de regiobijeenkomst vond verdere verdieping van de conceptkerndoelen plaats. De deelnemers bespraken in groepsverband hoe ze denken dat de geactualiseerde kerndoelen gaan uitpakken in de praktijk. Tot slot kregen de aanwezigen een vragenlijst voorgelegd, waarop ze konden aangeven wat ze vinden van de voorliggende conceptkerndoelen.

Praktijkopdracht op school

Alle deelnemers kregen als praktijkopdracht mee om een vergelijkbare bijeenkomst met hun eigen schoolteam of vaksectie te houden. Om vervolgens hun schoolcollega’s dezelfde vragenlijst te laten invullen. SLO heeft de resultaten inmiddels gebundeld en analyseert ze.

Linda: “In ons eigen lerarenteam hebben we zowel de conceptkerndoelen Nederlands als rekenen en wiskunde goed bestudeerd. Beide sluiten goed aan bij onze onderwijsvisie en wat we al in de lessen doen. Taal integreren we bijvoorbeeld in onze methode wereldoriëntatie, die we voor de zaakvakken gebruiken. Daardoor is het niet meer nodig om aparte taallessen of een aparte taalmethode in te zetten. De conceptdoelen geven bovendien veel duidelijker de mogelijkheden tot verdieping aan.”

Uitproberen op De Sterappel

“We hadden de mazzel dat we een paar dagen na de regiobijeenkomst een studiedag hadden gepland met ons schoolteam”, vervolgt Ellen. “Voor deze studiedag hebben we dezelfde opzet gehanteerd als SLO die had bij de regiobijeenkomsten. We constateerden dat onze collega’s op exact dezelfde onderdelen als wij drieën aangaven waar nog uitdagingen zouden kunnen liggen. Voor rekenen betreft dat vooral algoritmisch denken en modelleren. Gelukkig zien we gezamenlijk ook voldoende mogelijkheden waar we ons onderwijs op deze onderdelen aan kunnen passen. Het is fijn om te constateren dat we hiermee als team op één lijn zitten. Wat Nederlands betreft, zit de grootste uitdaging wat ons betreft bij kerndoel 14: Talige identiteit. We weten nog niet zo heel goed hoe dit in de praktijk (gestructureerd) vorm zou moeten krijgen.”

Een aantal leraren van De Sterappel heeft vervolgens in enkele proeflessen gekeken of de conceptkerndoelen goed werkbaar zijn en of de voorziene hobbels gemakkelijk zijn te nemen. “Zoals het er nu uitziet sluiten de conceptkerndoelen prima aan bij het onderwijs dat wij willen geven”, concludeert Robin. “Daarbij is het erg prettig dat de conceptkerndoelen vergezeld gaan van suggesties hoe je ze in je onderwijs kunt behandelen. Onder het kopje ‘te denken valt aan’ word je op goede ideeën gebracht. Daardoor wordt het allemaal veel praktischer toe te passen. Mijn collega’s en ik vinden dat een waardevolle aanvulling.”

Op weg naar definitieve kerndoelen

Na afloop van de regiobijeenkomst waren de teamleden van De Sterappel erg enthousiast. “Het was goed georganiseerd”, zegt Ellen, “en inhoudelijk was de bijeenkomst heel nuttig en verhelderend. Het was vooral ook erg fijn om met collega’s van andere scholen en vakexperts van SLO samen te komen. Het heeft ons echt geïnspireerd.”

Bernadette: “SLO is nu bezig om de feedback van de scholen te analyseren. Ook diverse vakexperts hebben nog feedback op de conceptkerndoelen gegeven. Alle feedback wordt zorgvuldig geanalyseerd, daarna volgen eventuele aanpassingen aan de conceptkerndoelen.

Anticipeer op de wettelijke invoering

Zowel SLO-projectleider Bernadette, als de drie leden van het team van De Sterappel adviseren hun collega’s op de scholen om zich zo snel mogelijk te verdiepen in de conceptkerndoelen en de achterliggende argumenten waarom ze zijn, zoals ze nu (in concept) zijn. “Anticipeer op de wettelijke invoering. Het gaat immers om je onderwijs”, stelt Ellen. “Bovendien”, vult Robin aan, “zul je zien dat wanneer je de verbinding zoekt tussen de leergebieden, je veel meer aansluit bij de hedendaagse samenleving en je onderwijs er voor de leerlingen boeiender op wordt.” Volgens schoolleider Linda vermindert de verbinding tussen vakken ook nog eens de druk op je lesrooster én het is bevorderlijk voor de doorgaande leerlijn.

Denk mee over de kerndoelen

In het najaar van 2024 gaan we weer een nieuwe fase van beproeven starten, ditmaal voor de leergebieden burgerschap en digitale geletterdheid.

- Wil jouw school ook meedenken over de conceptkerndoelen burgerschap en digitale geletterdheid?
- Hoe kijken jij en je collega’s aan tegen die conceptkerndoelen?
- En wat hebben jullie nodig om daar straks mee te gaan werken?

Praat en denk hierover mee tijdens de regiobijeenkomsten in najaar 2024. Scan de QR-code voor meer informatie en om je aan te melden :

Tekst: Brigitte Bloem

Meer informatie www.slo.nl/actualisatie

Per leergebied zijn webplatforms beschikbaar die je op de hoogte houden: www.actualisatiekerndoelen.nl. Je kunt je hier ook aanmelden voor automatische updates.